

Пурнәса, сәршыва юрат, таван халәх мәнпе чәрә, савна юрат!

ТУСПАХ

НУРЛАТ РАЙОНЕН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАСАЧӘ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хаҗат 1931 җули июлән
9-мәшәңче тухма пусланә.

109 N
(4678)

1998 җули сентябрь (авән)
уйәхән 25-мәшә, эрнекун

Паләртнә
хакна.

Шамиль Касымович Бикиев - сәһә Иглаел яләнчи чи лайәх водителсенчен пәри. Вәл кунта сирәм сул ытла вәй хурат әһтә, суркунне ака тапхәрәңче вәл хәйән ГАЗ-53 машини хире вәрләх, тырпул пухса кәртнә чухне йәтем сине тырә турттарат тата ытти әссене те пурнәсләт. Шамиль Касымович кәҗал та әрхи культура әсем акнә чухне вәйне шеллемесәр тәрәшнәй. Пирән фотокорреспондент Н.Азизов "Рассвет" ассоциация шоферне Ш.Бикиева сәһә тухәса элеватора илсе килнә вәхәтра үкерсе илнә.

Хастар водител

Кризиспа әһәслә кәрешес тәллевпе

Татарстан Республика Президент М.Ш.Шаймиев иртнә эрне администрациясен, министрствосемде ведомствосен, банксен, пысак предприятие пусләхәсемпе канашланә, экономика әһәслә проблемисене пәхса тухнә.

Сәршыва финанскризис сарәлли, паләртнә Президент, чылай экономистсем тахсанах пәлтернә шухәша сирәплетет: кивсен илнә укәсемпе чылай пурәнма май сук. Тулашран килнә кредитсем пәрре те производствана кәмен.

Җак кәске тапхәрта Рассейра кашни сун патшаләха сирәп укә кирлине әһланнә. Магазинсем пушанса юлнине, вәрам черетсем чуна хумхантарнине те хәвәрт әһлантәмәр. Кризис вәхәтәңче чылай регионсем йывәрләхә кәрсе үкрәс. Производство пәтнә вәхәтра, халәх аякран илсе килнә апат-симәсепе, тумтирпе сырлахнә тапхәрта урахла пулма пулгараймасть, мәншән тесен вәранта вәссен савән пек лару-тәрура пурнәса кирлә шайра хәварма нимәнле май та сук. Хамәр рес-

публикара эфир ял хуәләхә, вәранти промышленноса кәшт та пулин пуләшма пултартәмәр. Савәнпа та йывәр вәхәтра эфир ытти семпе танлаштарсан сукхатусем сахалтарәх тәсрәмәр, паләртрә М.Ш.Шаймиев. Чи хакли - пирән хамәрән тырә сителәклә.

Татарстан Республика Президент Министр Рустам Минниханов Правительство вәскавлә йышәннә мерәсем синчен каласа пачә. Кризис вәхәтәңче икә эрне хушши Министрсен Кабинечә сәкәрпа сәт хакне үссерен сәлса хәварма пулгарчә. Правительство сәнәх сутасине йәркеләрә. Район администрациясен сәнәхә вәранти пасарсене ситермеллә.

Пирән республика сахара ытти регионсене сутма чарнә. Ку пылак япалана, паләртрә сак йиту пирки Президент, эфир хамәра кирлине 70 процент тивәстәрме пултаратпәр. ыттине туянмалла пулат.

Республикари вәссем администрация пусләхәсене сирәпшән сәпла асәрхаттарнә: ял халәхә суту-илү тумалли вәрансене лайәх

йәркелемеллә. Вәранти чиновниксем ял сыннисене пур еһпе те пуләшмалла, апат-симәсепе пасара ситерме укәсәрах транспорт памалла. Уйрам сынсенчен тәрләрән налуксем илмеллә мар - вәссем хуәсенче ытларәх апат-симәсә сукчәр тесе тәрәшмалла.

Ял хуәләхә производствине пуләшас тәллевпе Правительство сәт тата унран тунә апат-симәсәшән укә хуәса (дотаци) пама йышәннә.

Татарстан Республика Министрсен Кабинечә сәпла постановленнә йышәннә: апат-симәсәшән чәрә укә тәлеме те юрат.

Пенси фондне пуләшас тәллевпе унән пәр пайне (30 процента яхән) апат-симәсәше кашни кун кирлә япала тәлеме шу хәшпәсә. Коммуналия тәлвсене те пенсионер тәрәх тытса юлма май шырашсә. Җакән пек йәрке бюджетниксене те тивме пултарат.

Канашлама пухәннисене Татарстанри банксем мәнләрәх әслени сунчен те тәлән каласа панә.

(“Сувар” хаҗатран).

Коллектива хәраям ертсе пырат

Кивә Амзари сәт-су ферми әләкрәх хәйән кәтартәвәсемпе чапа тухнә. Анчах та юлашки суксенче әссем чылай япәхланчәс, фермәри дисциплина та улшәнчә. Заведующий сем теми сә хуәчен те улшәнчәс пулин те лару-тәру лайәхланмарә. Нумаях пулмасть хресченсен хуәләхәсен “Комбайн” ассоциация әһәслә ферма пусләхәсене сәһә сынна - Раиса Демидована лартрәс. Вәл шукулан вәренсе тухнә хуәсән нумай сук вәльәхчәрләр әрчетекен отрасльте вәй хунә. Ферма коллектив те унән кандидатурине ырларә. Раиса Анагольевна заведующий пулса әһләме тытәннәранпа нумай вәхәт иртмен пулин те, кунта лайәх еһне улшәнусем пур: әһә дисциплина лайәхланчәс, фермәсене йәркене кәртрәс, коллектив хәйсен ертүсипе киләштерсе әһләт.

С.ФАТХУТДИНОВА,
ялкор.

Районти тәп больницара юсав әһәсем пырасә

Финанс йывәрләхәсене пәхмасәр, районти тәп больница коллективән кунти пәләмсене йәркере тытассипе сыхәннә йитусене татса пама май пур. Җакә сывләх сыхлавән вәранти ертүсипем ку йитусене тимләх уйәрнине пурнәсләнат. Юсав әһәсене йәркелеме, уйрам материалсем туянма юрәхлә вариантсем шырашсә. Тәсләхрен, сәра Мари республикинчи заводран туянашсә, вәл унта чылай йүнә. Кунсәр пуәне, районти тәп больница шпатне тәп врач приказе капәрлатакан малярсен 5 сынран тәракан бригадине яланләхә илнә. Вәсен пурин те практика стажә, әһә опычә пур. Кәҗал стационарән йышәнну пәләмәнчә (53-мәш СМУ), ача суратмалли суртра, тәп больница күхня блокәңче, ачасен сәт күхнинче тата стерилизация уйрәмәнчә юсав әһәсем пурнәсләнә. Линолеум уләштарнә, маңчасене шурагнә, панельсемпе чәүречесене сәрланә хуәсән больница палатисемпе служба пәләмәсем сукчәрәх та хәтләрах курәнашсә.

Җитес сывәх вәхәтра неврологи, ординатор, хирурги уйрәмәсене

юсама шутласә.

Тата пысакрах әһәсене те паләртма пулат. Сәпла, пахча сымәсәс упрямалли вәран тәвашсә, унта сәрулми, сухан, купәста, кишәр, хәрлә кәшман кәркуннерен тытәнса сәһә тухәсчәнех упрәнәс. Маларах пахча сымәсәс упрямалли вәран суккипе вәссене хәкләрах хәкпа туянма тивнә. Строительство хәкпа ларат әһтә, анчах та вәл хәйән хәкне тәрре кәларә. Сав шутра чирлисене пуләшнине те. Кәркунне туса пәтерме шутласә. Әһә 1-мәш номерлә куәса сәүрәкен механизациялә колонна каменщикәсем тәвашсә.

Сывләх сыхлавән финанскризис, ытти отрасльсенчи пекәх, йывәрланса пырасәсә, савәнпа медиксем хәйсен пуәсәрәвәле поликлиника әһә сулахәй пәйәңче пысак мар кафе-магазин уснә. Унта больницана килекенсем вәри сосиска е куәкәль илсе сине пуларәс. Апат-симәсәс районти тәп больница күхнинче поварсем хәтәрләрә. Җакән тах, суртан сылтәм еһче, аптека пунктчә усма хәтәрленәсә.

Т.АЛЕКСЕЕВА.

Лифт әһләме тытәннә

Районти тәп больница поликлиника әһәсене сәк кунсенчә... лифт әһләме тытәннә. Проект тәрәх әһә маларах әһләттерме паләртнә пулнә, анчах та кәҗал сәс хута янә. Сәлтавә ятарласа хәтәрленә специалист пулманни, тәрлә документсем хәтәрлессинче тата ыттинче те. Җак әһәсене сукталәк хушшинче сәс туса пәтернә.

Лифт кабинине, тәпрен илсен, кирлә тивсем сәккелеме тата чирлә сынна кирлә сәре вәскавлә ситерме пуләшә. Кунта лифтер әһлә.

Сәртме сухалассине хәвәртлатмалла

Цифра әһә пәррәмәш графика - сентябрьн 23-мәшә тәһә сәртме сухалассин планне пурнәсләнә (процентпа), иккәмәшә - юлашки кунра сухаланә лаптәк, вәссәмәшә - сав шутра сухалакан пәр трактор пуәне (гектарпа).

“Агрохимсервисән” х/х	100	30	5
“Дуслык”	99	-	-
“Лесная Поляна”	92	15	8
Синдряков яч.хис.	91	80	8
“Сәһә”	89	25	12
Сәт-су комбиначән х/х	89	5	5
“Тәһә”	84	10	3
М.Джалиль яч.хис.	83	50	10
“Игенчә”	83	30	6
“Килә”	81	100	7
“Урняк”	80	35	12
“Расвет”	78	50	5
“Чулпан”	76	40	8
“Кондурча”	73	40	10
Нефтебазән х/х	72	44	15
“Комбайн”	72	20	7
“Заветы Ильича”	71	15	8
РСУн х/х	65	72	12
“Тан”	65	15	5
“Надежда” агрофирма	64	80	13
Сахар завочән х/х	62	20	5
“Алга”	60	40	8
“Татарстан”	59	72	6
“Черемшан” агрофирма	58	13	4
Хафизов яч.хис.	52	25	8
Район тәрәх	72	926	8

"Аталану динамики куш умёнче"

Иртнә эрнере Нурлатра "Татнефтепродукт" АО предприятисен ертүсисен республикари семинарканашлаве пулни синчен пелтернечче ёнтё.

Тёлпулу йыварлаксене лайах тишкерсе тухнинчен пулланчё. Компание унан подразделенийсен, ытти предприятисенни пекех, йыварлаксем сителёклё. Сутнә продукция каләпәшё, дебитор тата кредитор парәмёсен шайё, ёс укisine вәхәтлә парайманни, налуксем кушарасси, пёр пек как

торё Л.В.Бурмистров тата компани тәп инженерё З.З.Закиров тухса каласрёс. Предприяти-

ректорёсем маларах тата кунта пулна иккен, вёсен асёнке пыткаклә куленчөксем, шав, хёвёшү юлна. Хальхи вәхәтри модификаци шайё вёсене тёлёнтернё. Кунта йёркелёхпе тасаләх хушаланат. Территори тата унта кәмелли сүлсене асфальтланә. Газонсем валли те вярән тупнә. З.З.Закиров паләртнә тәрәх, юлашки сүлсенче

стройкәра пулса курчёс. Сурта таса бетонран сёс тунә. Материал сәмәл, ашша лайах тытат, чикё леш енчи оборудованипе туса кәларнә. Чи пахи вара пёр кубла метрё кирпёчрен 25 процент йүнерех. Тәррин каркасне тумалли технологиёсә хушәри хурсә конструкцисемсәрех пурнаслама май панә. Специалистсем паләртнә тәрәх, кун пек суртсем чылай сүл хушши чәтёс. Нурлатри реконструкци ирттернё 1-мёш тата 2-мёш АЗСсенче пулса курнә хысән делегаци Тимушкел

килешүллён кунта автозаправка станцийёсёр пушне кафе-магазин тата пулат, чатәр айёнчи канмалли вярәна утнә май йёри-таварари вәрман илемлөхёпе киленетён. Хусасем хәйсен клиентёсен хушшинче яланхи потребительсем те, транзит автомашинасен водителёсем те пуласса шанассё. Тимушкел сывәхөнчи АЗС, Хирти Мамәк сывәхөнчи пекех, октябрь уйәхөн пёрремёш сурринче усәлат. Сәкә Нурлатри нефтебазән коллективё рынокра хәйён позициёсене

пийёнче, Пёчөк Хәмәшләри "Агрокультура" кооперативра, "Кондурча" ассоциацияратлә вьльәх ёрчөтөкен ферминче пулса курчёс тата Нурлат хулипе паллашрёс. Хәнасемпе пёрле администраци пусләхөн аппарат ертүси Ф.Р.Ногуманова сүрерё.

Сәкән пек мероприяти фирма ертүсине уләштарнә хысән пёрремёш хут иртнине шута илсен унта хутшәнакансем шён кулленхи событи сёс пулмарё. Әна йёркелөксем кунта ёслё каласу ирттерме, шухәшсемпе, опытта улшәнама паләртнәччё.

- Сәк төлөксене эфир пурнасларамәр, - терё пирён ыйтусем сине хуравланә май "Татнефтепродукт" АО генеральной директорё Рустем Наилович Сабилов.

- Нурлатра вара эфир әнсәртгран кәна килмен - кунта ытисене кәтар тмаләх пур. Аталану динамики куш умёнче. Малашләх синчен каласан, вәл АЗС сечёсене тата услугәсене анләлатнипе, тивёстерү культурина лайәхлатнипе сыхәннә. Хальхи вәхәтра акционер обществин пурнасларамәр сөнё тапхәр: кәсәл эфир централизацилессине пурнасларамәр. Сәпләх, малтанхи пекех, дизайн пёрлехи фирма стильне йёркелөс, компани шанчәклә партнер пулнине сирёплетес сүл-йёре тытса пырәпәр.

Т. НАЗАРОВА.

тәвассине йёркелөсси, таварсем сутән илсе уншән түлесе татасси, банксен, чугун сүл тата ытти партнерсен хутшәнәвёсем, ялсене продукция тәратассине тивёстерес, производствәна техника енчен сёнетес, дисциплина сирёплетес задачәсем - сәксем йывәр ыйтусем шутлана ссё. Сәк

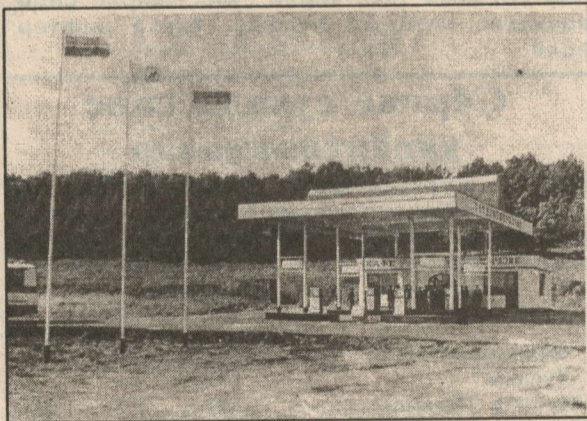
сен ертүсисем те каласәва активлә хутшәнчөс. Вёсем, тәпрен илсен, бухгалтер учечён, как йёркелөссин тата банк хутшәнәвёсен ыйтәвёсене хускатрөс. Кунта пурте "Ак барс" банк шанчәклә пулни банк паләртрөс, юлашки вәхәтри лару-тәрура вёсем хәйсене мёнле

нурлатсем база территорияёпе ёс вярәнёсене лайәхлатас тёлөшпе чылай ёс пурнасланә. Проходнойёнчен тытанса. Сөнё йышәнусемпе әнәслә усә кура ссё. Кунта экологисинчен те шутлассё: проектлакан тасатакан сооруженисенче Пёкөлме опытне тәпе хурса юкса тухакан шыва электричество меслечёпе тасатса ситерекен установка ёслё.

Кайран семинара хутшәннисем теми сө АЗСра пулса курчөс - тәваканнысенче тата реконструкци ирттерни-

сывәхөнчи АЗСпа паллашрё.

Ви сө сүл пёрлешнё сёрте теми сө эрне хушшинче үссе ларнә автозаправка станцине сүл

ыйтусем тёлөшпе ёслемелле - конкурентсем рынокра сахал мар. Каласәва генеральной директорән пёрремёш сүмё Ф.М.Гаффаров пуларё, вәл юлашки уйәхөнчи ёс итогёсене тишкерсе тухрё. Унтан АОН тәп бухгалтерё А.Ш.Валиев, генеральной директорән тавар тәратас тата коммерци тёлөшөпе ёслөкен сүмё В.В.Селиванов, "Татнефтепроект" АО генеральной дирек-

кәтартни сәкна сирёплетет.

Делегаци чи малтан нефтебазән административлә суртне пәхса саврәнчө, унтан гараж хушәләхөнче, мастерскойсенче, резервуарсен паркөнче, автозаправка станцийёсенче пулса курчө. Ёстөшсен ыйтәвёсем сине нефтебазән директорё Р.Ш.Хафизов тата тәп инженер М.М.Фаррахов хуравларёс. Хәшпёр нефтебазәсен ди-

сенче. Хәнасем малтан Хирти Мамәк ялө сывәхөнчи сөнё сүреме юратакансем хәнәхма та ёлкөрчөс пулө. Проектпа

сирёплетекен сүл-йёр пулса тәрәт.

Юлашкинчен "Татнефтепродукт" АО тата предприятисен ертүсисем нефтебазән хушма хушәләхөнче - хресченсен хушәләхөсен "Правда" ассоциа-

Н.Азизов сән-үкерчөкөксенче: шухәшсемпе улшәна ссё; Нурлатри нефтебаза территорияёнче; Хирти Мамәк тата Тимушкел сывәхөнчи сөнё АЗСсем.

Вулакансем валли справка:

"Нурлат" агрофирма 1997 сүлхи февраль уйахенче аш-какай комбинатче, хресченсен хушалахсен "Рассвет" тата Синдряков ячепе хисепленекен ассоциациясем, хушалахсем хушшинчи сысна самартакан перлешу перлешине ийеркеленне. Агрофирма ийеркеленин теллевсем:

туса каларас - еслесе хатерлес - сутас механизма терес ийеркелесе ярса хайхаклахе тивестересси тата рентабелле тавасси. Сакан пек перлешу районта кана мар, республикара та перре сес пулнй, саванна та фирмана пушламаш тапхярта дотацисем уйарса панй, урахла майпа пулншнй. Сак пулншу турре тухнипе тухманнине петемлетме вйхят ситре.

"Нурлат" агрофирма: рынок условийесенчи задачасем

(“Татмясопром” холдинг компанийен “Нурлат” агрофирмин баланс комиссийен ларавенчен).

“Татмясопром” холдинг компанийен президентче А.Г.Булатов, баланс комиссийен ларавне ертсе пыраканскер, сирешпен калашнине анланма пулат. Агрофирма халхи экономика условийесенче тйаккланине турре каларсан сес малалла аталанма пултарат. Халхе палартнй задачана пурнаслама хатер мар-ха вйл. Ахметзян Галимзянович сак петемлетеве сирешлетме фактсем илесе катарте.

Тепрен илсен, сысна ерчетес телешпе специализиленекен агрофирма отрасльте чи сиреш катартусем тумалла, халхи вйхятри технологипе еслемелле, чи тупашнй сул-йерпе усй курмалла пулнй. Сапах сак шая ситеймен-ха. Кунсар пуспе, компани президентче сысна ерчетесин халхи вйхятри технологийе фирманни хайш уйрамнече те сикчи синчен калар. Агрофирмара сысна аше туса илесси 19 процент чакнй. Сысна ашен хайхаклахе, дебитор тата кредитор парамесем пысак. А.Г.Булатов сак ситменлехсем чи малтан ертуссен явапсарлахнечен килни синчен калар. Сак лару-тарва султалак вешлениччен турленте ийшаннй мероприятем, конкретлй цифра катартавсем синчен шапах вбсем каласса кетнине пелтерче. Анчах та ертуссем ку енпе хатерленсе ситмен иккен. Телешхрен, ху-

шалахсем хушшинчи сысна самартакан перлешевен директоре М.М.Сабитов коллектив сысна йышне султалак вешеччен 8 пине ситерме шуллани синчен калар, анчах та йна менле пурнаса кертесси палла мар. Халхе вара вбсем пер амана перре саварлаттарса 3,4 сура сес илне. Пурнаслана есsem синчен калар пулин те продукция хайхаклахе чаккармалли, сурасен шутне, аш туса илессине устермелли телле программа таратамар. Ларура перлешеве малта пыракан предприятия статусне памалли, уннй полномочийесене устермелли синчен калашнй вырнй пулч. Калашпй, агрофирмана керекен хушалахсенче сурасем илессипе, вйлахсене минераллй, витаминлй хушасемпе тивестерессипе, комплекса вйлахсемпе комплектлассипе сйханнй ийтусене перлешевен хайнй сине илеме пулат. Хресченсен хушалахсен Синдряков ячепе хисепленекен асоциацийен председателне В.Абдрахимов тата тивешлипе критиклер. Султалак вешлениччен пер вйлах талакра ватаман 350 грамм ут хуштарса 4 уйах хушшинче 1500 сура илме самах панйчче ент вйл унччен. Анчах та султалак пушламашнечен 2200 сыснапа 255 майракаллй шултра вйлах нименле тупашсар аяккине сутнине тунма сук. Паллах,

сакй хушалаха пелсе тытса пынин телешхе мар ент.

Сапах расветовесене те критиклер: ырхан сыснаемпе майракаллй шултра вйлах сутни, хайсен экономика тишкереве пулманни тата ыгги те. Малалла А.Г.Булатов агрофирмари есене майлаштарас телешхе халхи чи кирле задачасем синче чаранса таче. Сыснаене пхмалли технологию пурнасламаше, йыша енетме самар, яратлй сысна амисене хавармалла. Султалак хушшинче кашни сысна амине 2,2 хут саварлаттарса сахалтан та 18-20 сура илмелле, амашенчен уйарнй вйхятра вбсем 18-20 килограммла пулмалла, талакра ватаман 360-380 грамм ут хушмалла, самартаканнисем - 500 грама сити. Сакан пек задачасем таратнй. Ахметзян Галимзянович сапах чи малта таракан задачасенчен пери искуственный майпа петелентерекен оборудовани туянса уйах хушшинче сак еспе специалист хатерлесси пулнине асанче. Хеле валли апат хатерлесси синчен калашни те теп вырнйчче, касалхи йывар сул заводрах паха комбикорм туса калармалла, витаминлй курак санйхе, хушаш силос, белокпа пуян апат сителкеле хатерлемелле. Тата тепер теп йиту - калдрсем. Хал чи кирли ертуссене рынок усло-

вийесене тепе хурса чи пешек тйакксемпе еслеме верентесси, сак есегги есчченесе те явастармалла. Кескен каласан, агрофирман чи керек вйхят хушшинчелару-тарва лайхлатмалла, ыггисем валли хайне евер телеш пулса тамалла, ситес султан производствана пысаклатса экономика енчен тупашлй тумалла.

Ларура “Нурлат” агрофирман генеральнй директоре Р.С.Чахмачев тата хулапа район администрацийен пушлахн перремешуме Ю.В.Терентьев тухса каларс.

Юрий Владимирович “Нурлат” агрофирма районта сысна ерчетесинче халхе ертсе пыраканнй тивешне пурнасламаннине палартте, агрофирман зоветспецалистчесен есепе камалсар пулнине пелтерче. Телешхен хресченсен хушалахсен Муса Джалиль ячепе хисепленекен асоциацие илсе катарте. Кунта пер амана перре саварлаттарса 8,8-шар сура илессе, отрасль рентабеллехе 50 процента ситне.

Сапах вара, каласу конкретлй задачасем таратнипе вешленче. Вбсене пурнаса кертсен сес агрофирма кирле пек еслеме тытане, тереклене - ларва хушаннисем сакна анланса саланчс пуле тесе шуллатпй.

С.ХАЙРУЛЛИНА.

Якаелен уркенмен чаваше

“Чаваш халх журналистче”, - сакан пек ятпа “Хресчен сасси” хахатра тухнй статьяна вуласан, пите савантам. Тутарстанта, Нурлат тарыхнчи Якаеленче суралнй, таван тавралах илемепе киленсе вй илсе ситенне, сын пулнй ентешмен, Петр Кузьмич Андреевн еснелелне сапла хаклани чуна селкентерче.

Хасантанпа пелетешши Петр Кузьмича? Аса илесе те сук. Хаман емёр таршшепех пелнен туйнать. Таван халххн пултарулахне, сав шултра чуна сывах уяв юрисене те, нумай-нумай сул эфירה каларса пулнй, кашни итлескен патне ситерне аста журналист пирки чылай сын сапла шултал пуле. Асатте-асаннесен, авалхи неселемерсен саввиюррине халх хушшинчече сырса илсе пулас арусем валли упрама пурте вй ситересе сук пуле. Телентерет Петр Кузьмич, вй яланах селкелуллй камаллй, яланах хастар, уркевте ни те уншан ют. Ыгла та аша камаллй пулнйран, хайне яланах сапайлй та лйпкй тытнйран йна хисепленекенесе те нумай.

Петр Андреев - темисе кенеке авторе, 1978 султа тухнй “Юррамсем, суна-тамсем” кенекешен вйл Чаваш журналистчесен Элгер ячепе хисепленекен премине тивешне. Аставатп-ха, эпешелекен “Хатер пул” (халх “Сил суна”) журналта Чаваш самаркесен театренчи артистсем синчен номертен-номере ярам хатерлесе пыч. Илемле челхепе сырнй терленчкесене вулакансем пите килештеретче, артистсен кун-сулне паллаштарма ытса Петр Кузьмич ячепе сырусем яратче. Каярах сав хайлавсене пухса журналист темисе

кенеке - брошюра каларче.

“Йамакам, менле пурнатын-ха?” - ыйтат вйл кашни курмасерен. Ате-аннерен, тавансенчен аякра чылай сул пурнаканскере, мана, ятлй-сумлй Петр Кузьмич сапла ченни чуна селкентермест мар. Темле сурек камйл та иртсе каят: “Пешчен мар-ске-ха, ара, юнашарах ав, асла пичесем”, - сапла шушласа илетеп те кулянаван йере те юлмашт.

Касалхи шарх су кунсенчен перинче Петр Кузьмич Андреев 60 сул тулгарче. Вбсенчен сур еморе ыгла чаваш искусствипе, литературипе, халх пултарулахепе сйханнй уннй, Чавашрадиора илемлех пайен редакторенче еслене май чуна пырса тивекен перелачасем хатерлет, итлескен патне ситерет.

Ентешеме, Петр Кузьмич Андреева
Утй уйахн кунё ыгла
та хевелле,
Утй уйахн кунё ыгла
та хитре.
Паян сирен камалар
усй, теветле,
Ййл кулй ситет
сйнарта та питре.

Туяты-ши сакна аякри
Нурлат енй.
Туяты-ши сакна аякри
Якаел?
Вбсем-ске сире сутй
пурнйс пиллене,
Ыр ят хаварма сёр
синче менешкел.

Сул хысшй ирмет
тепер
сул васкамасар.
Асрах-тйр иртни,
Якаелн юрри...
Мйнуксем сиктерсе
пурнйсамйр пер асар.
Утмйл? Вйл пултйр-и
пурнйс сурри.

Нина АРТЕМЬЕВА,
СССР писателесен
союзен члене.

Хумаелсем, биколово-сем, сиреклесем яланах туслй пурннй. Елек-авалтанах семйисемпе таванланнй.

Таванла хушанусем вбсене хале те перлештересче. Пер колхозра еслене 29 сул хушшинче вара вбсем пер пысак семье пек пулса танй. Сак ялсенче пурнакансене сулсем перлештерне, хале те перлештересче: кам лашапа, кам машинапа, кам суран сурет. Сулесем пирен лайахах марчче. Касал вара ике ялта пурнакансен тахсанхи емече пурнасланче теме пулат - сул-йер

тавакансем Биколово - Хумаел маршрутри сула асфальт сарчс. Сын-авалтанах семйисемпе таванланнй.

Сул вйл пурнаш

он ертусисене менле тавтунине самахпа та калама сук.

Сиреклепе Хумаел ялесем хушшинче те сакан пек тикес те яка сул тавасса нумайаше еметленесче, вбсен хушши 4 километр сес вет. Анчах мен чухле асап тусесче сынсем. Сиреклесемпе хумаелсем кана мар, Биколовара пурнакансем те тертленесче, меншен

тесен кунта елек-авалтанах вармана сул иртет.

Кунти сынсен тата тепер емёт пур, вйл пурнасланасса ша на с с е вбсем: сак участокра сул хывсан саврам маршрут та усма пулечче, сакй Нурлата тйрех темисе ялла сйхантарма май паречче. Перремешенчен, техника вактевекшенех хаваламеччс, сынсем те сул-йер синчи терте курмеччс.

Кунта пурнакансен ятенчен И.ШАЙХИЕВ.

Камениксемпе монтажниксен кашни кунах ес нумай. Сак укерчекри 547-меш номерле кусса сурекен механизацилене колонна есчненесе те саван пекех. Вбсем Тернесри спирт заводенче сене котельнй тавасше.

Пушар хыссын кел кәна юлна

Иван пичче тәл пулни хаваслах пулмарь. Пушар вырәнненче тәтәм тухса выртать. Иван пичче сунна сурчә ененле кәтаргса:

- Сәнә сурт турамар. Плиткапа та капарлатрамар. Халь ака 5 сын урамра юлтамар...

Пирән каласа унан машарә те хутшәнчә:

- Владивостокран сөмйице кусса килнә хәрән япаласем те пәтәмпех сунса кайрәс. Мән чухлә тупра пухнәччә вәт. Халь вара икә ачипе нимсәр тәрса юлчәс. Хама пытарма хатәрленә япаласем те сунса кайрәс. Лаша та сунна.

Игнатевсенә эпә тахсантанпах пәлетәп. Иван пичче сурәх ферминче әслетчә, машарә чәкәнтәр ани сүнчә вай хуратчә. Астәватәп-ха, кивә сурчән малти илемлә пүләмәнчә хуца купас каласа ларатчә, саван чухне эпә сынсем хайсемшән уяв тума, пурнаспа саванма пултарнинчен пите тәләннеччә. Саван хыссын вәсем сәнә сурт та тунә иккен.

Пушарниксем каланә тәрәх, вут-кавара малла ашканма шәп кәна вәл чарнә.

Яланки пекех инкек әнсәртран пулна, вәл пурне те хәратнә. Чурапаттәр яләнчә пурәнакансем сав кунсенчә хайсен пахчисәнчи сәрулмине кәларса пәтернә хыссын мунча кәнә те тутлә йиша путнә. Кәшкәрашнә сасәпа вәранса кайнә чухне ялта вут сүләм хушаланнә. Беликисән мунчинчен пушар тухнә

"Сентябрән 17-мәшәнчә сәрлә 1 сехет те 15 минутра Пушарни пушар пайне Чурапаттәр яләнчә пушар тухни сүнчә пәлтернә. Сил вайлә пушарне вут сүләм 5-6 сурта савәрса илнә. Пушар тухни сәлтавә - Беликисән мунчинчи сурта сүитермесәр хәварни. Электропроводка правилсене пәснине кәске замыкани пуля. Савна пула 5 сурт, хуралтәсем, сәтел-пукан, вьләнчәрлөх сунса кайнә. Пушара сүитерме Пушаратран, Аксу районненчә ятарлә машинәсем, Амзятран техника килнә. Вут-сүләма ирхине 8 сехет те 20 минутра сүитернә".

(Пушарни пушар пайненчә килнә официаллә пәлтерүрен).

та сүләм сурчә сине үкнә, кайран вара хирәсри икә сурта тата сүмри икә сурта та вут хыпса илнә. Кивә суртсем пулнине пите хәвәрт хыпа-хыпа илнә. Хуралтәсем те пәр-пәрине пите сывах

пулна сав... Пушар машинисем пәрин хыссын те при ситнә. Амзятран яләнчи мән пур техника хускалнә, хальхи вәхәтра унта әслекен газовиксен бульдозерә валли те әс тупәннә.

Вутпа хәрү кәрешү пынә. Сынсем сак хәрушә та вут-сүләмлә каца тахсанччен манаймәс, вәл вәсенә йишәра та канәс памәха. Урса кайнә вьләнхсен сасси, вут-сүләм сәтәртатни, шәплатни, техника сасси - пурте пәрлә чән-чән тамәкри пек пулна. Саванпа та хәранә икә тата тәватә сүлли ача-сем макәрнине те никам та илтмен, сав вәхәтра вәсенә пахча хысне илсе кайнә пулна.

Кусем вәсем Мединповсен ачисем пулна. Валерий, пирән ене инсетри Владивостокран кусса килнәскер, пиләк сүлхушшинчә хушәләхрә хай чи лайәх платник пулнине кәтаргма әлкәрнә, унән сакан пек инкек пуласси сүнчә кәам шуәшпама пултарнәха? Ну-

маях пулмасть унән инсетри ашпәпе амәшә хәнана килсе кайнә, ачисем лайәх вырнәснине курса савәннә, парнесем нумай илсе килнә. Пәлтер тунә мунча, сәнә карта, сурт тәррине витнә сәнә шәвәс, сәтел-пукан, мотоциклсем, циркулярка - пурте сунса кайнә. Хапхан тимәр юписем кәна тәләххән тәрәсә.

Беликисән 5 сынран тәрәкан сөмйине те пушар урамра хәварнә. Юрать-ха, Иван Поляковән инсех мар сәнә сурчә ларат. Анча та хуралтәсем, хушәләх, сурт пәтәмпех сунса

кайнә. Маловсен кивә сурчә тата сәнә сурт тума хатәрленә материаләсем пурте кәле савәннә. "Росгосстрах - Татарстанән" Нурлатри филиалән әсчәнәсем каланә тәрәх, сиен 100 пин тенкә ытла шуланат (ку малтан шулгаса пәхнә тәрәх кәна-ха), анча та, сак инкек тимсәрлөхе пула пулни вара пите пәшәрхантарат. Шел пулин те, кулленхи пурнәсрә эфир пите тимсәр вәт, инкек пулсан кәна пуса әс пырса кәрәт.

Хресченсен хушәләхсен "Комбайн" ассоциациян ертүсисем халь суртсәр тәрса юлнисене әста та пулин вырнастарас, чи малтан кирлә пулакан япала-семпе тивәстәресе тесе тәрәшәсә. Анча та темире сехет хушшинчә суртсәр, пурләхсәр тәрса юлнә ватә сынсен хурләхне, чун-чәре ыратәвне нимәнпе те танлашгарма сүк әнтә. Вәсем вәл пурләха пурнәс тәршшәпех пәрчән-пәрчән пухнә вәт. Халь вара вәсенә пушарта сынвилменни кәна ләплантарат.

Ваттисем "Вәрә вәрлатә те хәварат, вут килсен кәл юлат" те нине аса илсен чәре ыратат. Шел пулин те, сакан пек чухне йәпатмалли кирлә сәмаксем тупма пите йывәр. Вәсенә Турә чәтәмләх тата пулашу патәр тесе кәна калас килет. Сакан пек инкек нишәсан та ан пуләр тесен, пурин те пите тимлә тата сыхә пулмалла.

С.ХАЙРУЛЛИНА.

Футбол

Хуралту яләнчи футболстсем нумай сүл хушши әнтә пирән районта лайәх вьлянипе, малти вырәнсенә йишәннипе паләрса тәрәсә. Ялта пурәнакансем хайсен вайә-сисемшән яланах савана сәсә. Кәсәл та ака вәсем вьляма вәхәт тупрәс. Районти командәсем хушшинчә сәнтәрүсә тухас тәләшпә ирттернә матчсене хутшәнса вәсем иккәмәш вырән йишәнчәс. Вайәсәсенә -

Николай Олопова, Петр Волкова, футбол ветеранәсенә пиччәшпә шәлләнә Матвеевсенә, Борисовсенә тата Кадяшевсенә, Федорова, Волкова, Арбузова, Ефимчука, Майорова тата ытисене паләртса хәварас килет. Лайәх вьлярәр!

Сәплах футболстсене әнланса пулашнәшән хушәләх ертүсисемпе пәр ялта пурәнакансенә тав тавас килет.

С.ГРАФ.

Усәллә канашсем

Лайәх пиесе хәрелнә помидор сәткәнә пушта елә сине лекнә тутәха, чернила лайәх тасатат.

Сәм, пурсан, пир-авәр материалсем сүлә япалапа варапанса сав вырәнә икә енен те шәл тасатмалли порошок сапар та шүрә хут хурса пәр-пәр йывәр япалапа пурәантарәр. Пәр кун сапла тытнә хыссын порошока типә щеткапа сәтәрса тасатәр.

* Уяв юрисем

Хурәнләхра сырлаләх, эфир унта сырлара

Алса тулә шыва кайрә - Кәрсе илсе пулмарә.

Астуман, астуман, Астумасәр каларәм, Уләмәнчен каламәп.

Хамән савни иртсе кайрә - Сәмах хушса пулмарә.

Астуман, астуман, Астумасәр каларәм, Уләмәнчен каламәп.

И хурәнләх-хурәнләх, Хурәнләхра сырлаләх, Хурәнләхра сырлаләх, Эфир унта сырлара.

Шыв күмесәр, вут чәртмесәр Пирән яшка пиес сук. Сәтел сүнчә вир пәтти, Ана сусәр сиес сук. Түшек сарса, минтер хурса, Печчен выртса сыврас сук.

Пухса йәркелекенә Е.ИЛЮШКИНА.

Учредительсем: Нурлат районән администрацияне редакция әс коллективә

Хәсәт эрире вьсә хутчен - юнкун, эркекун, шәмәткун тутарла, вырәсла тата чавашла тухат.

ПИРӘН АДРЕС: 423000, Нурлат хули, Карл Маркс урамә, 19.

ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор - 2-12-14, 2-22-81, редактор заместителә тата советсемпе обществәлла организацисен пурнәсән пайә - 2-10-44, редактор заместителә, явашә секретарь - 2-18-67, редакторән вырәс дубляжә ененә әслекен заместителә - 2-14-16, редакторән чаваш дубляжә ененә әслекен заместителә - 2-10-44, ялхушәләх пайә, промышленность, сырусемпе массәлла әс пайә - 2-22-51, бухгалтери, реклама пайә тата фотокорреспондент - 2-15-63.

Редактор тивәсәсенә пурнәслакан Л.Р.ФЕДОРОВА.

Хәсәта Тутар Республикин Информацие пичет министрствинчә шута илнә.

Регистрацияненә номерә 34.